

Z obsahu: Vyhodnotenie plnenia hlavných úloh za rok 2009 /s. 2 • Súťaž žiakov SOŠ z BOZP /s. 4 • Zo života ZO /s. 6 • Z príhovoru ministra MDPT SR /s. 7

Kolektívna zmluva vyššieho stupňa pre organizácie letiskových spoločností je podpísaná

Historicky prvé kolektívne vyjednávanie o návrhu Kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa na roky 2010-2013 pre zamestnancov letiskových spoločností na Slovensku bolo presne po roku od predloženia jej návrhu ukončené podpisom zástupcov obidvoch zmluvných strán.

Za Úniu zamestnávateľov v civilnom letectve Slovenskej republiky Kolektívnu zmluvu vyššieho stupňa na roky 2010-2013 podpísal Predseda predstavenstva Únie zamestnávateľov v civilnom letectve SR (ďalej len „Únia“) JUDr. Zdeněk Schraml a členovia Predstaven-

nomického potenciálu a hospodárskych možností jednotlivých letiskových spoločností.

Dohodnutá kolektívna zmluva vyššieho stupňa má zachovanú štruktúru jednotlivých častí Zákonníka práce, obsahuje menej výnimiek, do značnej miery sa zachovali aj citácie príslušných zákonov tak, aby jednotlivé ustanovenia poskytovali komplexnú informáciu o záväzkoch, nakoľko ide o štandardy, ktoré sa priamo môžu uplatniť, alebo premietnuť do podnikových kolektívnych zmlúv. Zachovaním jednotlivých zložiek mzdy sú vytvorené

za prácu vo sviatok vo výške 60 % priemernejho zárobku, mzdové zvýhodnenie za prácu v noci vo výške 25 % minimálnej hodinovej sadzby, mzdová kompenzácia za sťažený výkon práce v rámci rozpätia najmenej od 4 € do 39 € na mesiac, mzdové zvýhodnenie za prácu v sobotu a v nedeľu vo výške 30 % minimálnej hodinovej sadzby, možnosť a podmienky vyplatenia ročnej odmeny zamestnancom. Dôležité sú i dohodnuté záväzky v jednotlivých ustanoveniach KZVS prijaté v súlade so ZP a zákonom o dani z príjmov, že ďalšie zložky

stva Únie Ing. Ján Stehlík a Mag. Michael Höferer. Za Integrovaný odborový zväz KZVS podpísal jeho predseda Ing. Dušan Barčík a podpredsedníčka JUDr. Marta Brodzianska. Zamestnancov letísk počas kolektívneho vyjednávanía zastupovali zástupcovia Sekcie civilného letectva IOZ a to jej predseda Pavol Jánošík a podpredseda Ján Ďurečka.

Únia a Integrovaný odborový zväz ešte pred začatím vyjednávanía KZVS sa v preambule zhodli na východiskách, ktoré zohľadňovali pri vyjednávaní jej obsahu a ktoré majú zmluvným stranám pomôcť v priebehu aplikácie tohoto obsahu v praxi správne interpretovať jednotlivé ustanovenia KZ. Celý letecký priemysel sa nachádza v hospodárskej kríze a jej dôsledky na letiská v Slovenskej republike sú oveľa vážnejšie ako na letiská v ostatnej Európe. Aj napriek týmto ťažkostiam je spoločným cieľom zmluvných strán udržať čo najväčší počet pracovných miest a preto podmienky dohodnuté v KZVS vychádzajú z eko-

podmienky na vytváranie transparentných mzdových systémov na podnikovej úrovni.

Dojednali sme i napriek nepriaznivej situácii v letectve pre rok 2010 zachovanie výšky mesačnej mzdy zamestnanca stanovenej v „dekréte zamestnanca“ a súčasne pre rok 2011 jej nárast minimálne o výšku dosiahnutej miery inflácie v hospodárstve SR za rok 2010, okrem Letiska Sliač, a.s. na dobu účinnosti uzatvorenej dohody medzi zamestnávateľom a ZO IOZ Letiska Sliač, a.s. (prerušená prevádzka na letisku Sliač z dôvodu realizácie generálnej opravy vzletovej a pristávacej dráhy) a Letiska Košice, a.s., kde sa zamestnávateľ zaviazal rokovať o zvýšení základných miezd, avšak zohľadňujúc celkovú ekonomickú situáciu letiskovej spoločnosti. Podarilo sa dohodnúť zvýšenie odstupného a o odchodného o jeden zárobok nad rozsah Zákonníka práce, ustanoviť 37,5 hodinový pracovný čas. Zvýšili sa aj niektoré mzdové nároky zamestnancov nad rámec ZP – mzdové zvýhodnenie

plnení poskytovaných zamestnancom za prácu a podmienky ich poskytovania sa dohodnú v podnikových kolektívnych zmluvách. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že ak zamestnávateľ poskytuje zamestnancom ďalšie plnenia, ktoré sú nad rámec plnení vyplývajúcich z pracovnoprávných predpisov, ide o dobrovoľné plnenia, ktoré nemožno podľa zákona o dani z príjmov uznať za daňové výdavky.

Najmenej konfliktné bolo vyjednávanie kapitoly bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, pretože ide o veľmi dôležitú oblasť. Sociálny fond a starostlivosť o zamestnancov sú dobrým východiskom pre podnikovú sociálnu politiku. Sociálni partneri dohodli ustanovenia týkajúce sa podmienok pre prácu odborov a vzájomných vzťahov zmluvných strán.

Kolektívna zmluva je dohodnutá na obdobie štyroch rokov. Vyjednávanie bolo náročné, ale v duchu sociálneho partnerstva.

Gabriela Pobjecká

ČO SÚ DNEŠNÉ ODBORY Z POHLADU TÝCH MLADŠÍCH FUNKCIONÁROV

Jaroslav Chrupka
predseda Rady mladých
odborárov IOZ

Odbory udržiavajú zmiernu sociálnu prostredie medzi zamestnancami a zamestnávateľom. Nemôžu síce zamestnávateľovi prikazovať, ale môžu v prípade potreby nesúhlasieť a aj cez jeho neústupný postoj dávajú podnety vyšším orgánom odborových zväzov, ich právnikom a špecialistom, či štátnym orgánom k prešetreniu rozhodnutí zamestnávateľa a tieto vyvodzujú z nezákonných postupov patričné opatrenia a sankcie – čoho sa zamestnávateľ obáva a radšej sa podvolí a ustúpi od svojich zámerov. Najmä v tomto období globálnej finančnej krízy, kedy spoločnosti potrebujú pochopiteľne znížiť svoje náklady, čo sú v našom prípade naše mzdy. Je samozrejmé, že odborové organizácie chápu aj situáciu zamestnávateľov, preto spolu vyjednávajú (na rozdiel od zamestnateľskej rady, ktorá k tomu nie je oprávnená), no tu rozhoduje členská základňa, ktorej sila spočíva práve v počte členov v odboroch. Pomôžeme si svojím členstvom každý, kto ešte váha.

Výhody členstva:

- v prípade prepúšťania istota miesta pre kvalitného pracovníka (aktuálne),
- v prípadnom spore so zamestnávateľom právne zastúpenie zdarma,
- rôzne benefity oproti iným zamestnancom,
- spoločenské stretnutia... individuálne benefity v každej organizácii...

...a bolo by ich oveľa viac, keby sa nečlenovia neskrývali za čestných členov, pretože nebyť ich, už by sme dnes len ticho kritizovali nové a nové nariadenia a výmysly z večera do rána, ako to býva bežné u väčšiny zamestnávateľov.

Nevýhody členstva:

- dodnes neboli zistené žiadne a ak ich niekto niekedy cítil, bolo to len posledné úbohé zastrašovanie vedúcimi, ktorí vôbec nevedia, čo odbory sú. Horšie je, keď sa dotýčný zlakol a vystúpil z odborov... v tomto prípade už môže tento príspevok dočítať, pretože ani on nevie, čo sú odbory a na rozdiel od spomenutého vedúceho už nemá ani svoju hrdosť, ani vlastné JA.

Slovenská mládež, prebudíme sa! Vážme si prácu, vážme si zamestnávateľa, ale nenechajme sa ztročiť za každú cenu! Už dnes sme lacná pracovná sila

pre zahraničných investorov, ale nie je možné sa ozývať jednotlivo a bez odborov – iba ak za doprovodu disciplinárneho konania a následnej výpovede podľa § 68 ods. 1, písm. b) Zákonníka práce. Na túto odvahu a právomoc je jediná a spoločná cesta – odborová organizácia. Len s jej súhlasom je potom výpoveď platná. Stále totiž platí, že len v jednote je sila. Áno, výhody sú potom pre všetkých, ale stále je šťastím, že väčšia časť zamestnancov chápe potrebu byť organizovaný v odboroch aj za cenu, že menšina sa povezie. Ale aj z tej sa časom časť ľudí zobudí, keď uvidia efekt.

Neodborári podkopávajú úsilie členov, ktorí majú snahu vytvoriť medzi zamestnancami a zamestnávateľmi prijateľné sociálne prostredie, bez výčitek sa vezú a ťažia z úsilia jednotlivých členov.

Vyzývam vás, našich verných členov, odhalte a presvedčte tie spiace duše ku vstupu do odborov, pretože ak by vstúpili, presadíme oveľa viac výhod pre všetkých!

Či tieto požiadavky dosiahneme v tomto vyjednávacom roku, záleží len na tom, koľkým zamestnancom zazvoní budík svojej hrdosti a pochopia, že v práci niečo predávajú takisto, ako pekáč chlieb. Práca nie je povinnosť, ale prostredie, v ktorom prežijeme podstatnú časť svojich životov, preto je potrebné poistiť sa. Odbory sú poisťovňa, nie sporiteľňa na rozdávanie Vianočných kolekcí, to je už 20 rokov za nami!

Odborári, pozrite sa na svojho kolegu a opýtajte sa ho:

„Si priamy človek a môj kolega, alebo sa len schováš za moju snahu a bez hanby sa pasieš na tom, čo som so svojimi kolegami vyťažil?!“ Podaj mu prihlášku a počkaj na to, až ju niekoľkými slovami vyplní a podpíše. Potom sa môže hrdó postaviť vedľa Teba so slovami, že tiež prispel k vyššie uvedeným hodnotám.

POZOR:

Pokiaľ si niekto zo súčasných odborárov myslí, že keď vystúpi, bude sa mať rovnako, tak sa veľmi pletie, pretože oslabí mandát, pohltí svojho kolegu a úsilie ostatných odborárov a nedosiahneme už vôbec nič, pretože stratíme rešpekt pri vyjednávaní a následne zanikneme. A ak zanikne existujúca odborová organizácia v danej firme, je takmer sci-fi, že v prípade potreby by sa podarilo novú niekedy založiť...

Potom môžeme znovu len ticho poslúchať vysnívané nápady zamestnávateľov a počúvať „keď sa Ti nepáči, tam je brána“.

A budeme v zamestnaní len kusy, ktoré musia znieť všetko. Tento stav zamestnávateľa nazývajú aktuálne efektívita.

VYHODNOTENIE PLNENIA HLAVNÝCH ÚLOH Integrovaného odborového zväzu na roky 2009-2010 za rok 2009

II. Pracovnoprávna oblasť

Úloha:

Zákonník práce naďalej považovať za základný kódex pracovného práva, ktorý má byť základným nástrojom pracovnej a sociálnej ochrany zamestnancov a postavenia odborov ako ich zástupcov.

Zabezpečenie plnenia:

- v prípade novelizácie Zákonníka práce v spolupráci s KOZ SR využívať všetky dostupné nástroje na to, aby v legislatíve nedošlo k oslabeniu dosiahnutých pracovnoprávných štandardov a práv zamestnancov a ich zástupcov (odborov),
- IOZ bude presadzovať a požadovať, aby akýkoľvek legislatívny zásah do ZP sa uskutočnil len po dohode sociálnych partnerov.

Plnenie:

IOZ v spolupráci s KOZ SR sa aktívne podieľal aj v roku 2009 na tvorbe, resp. prípadných zmenách pracovnoprávných predpisov, vrátane Zákonníka práce. Dôraz bol kladený na požiadavku, aby tieto zmeny sa nevykonali bez sociálnych partnerov.

V roku 2009 Zákonník práce bol novelizovaný zákonom č. 49/2009 Z. z., ktorým bol schválený nový § 252c, tzv. „flexikonto“. Toto ustanovenie bolo zavedené na prechodnú dobu od 1. 3. 2009 do 31. 12. 2012 a to z dôvodu, keď zamestnanec z vážnych prevádzkových dôvodov nemôže vykonávať svoju prácu (riešenie dopadov krízy). Zamestnávateľ

môže využiť toto ustanovenie len po dohode s odborovou organizáciou.

Zákon č. 184/2009 Z. z. rieši len technické úpravy súvisiace so zmenami názvov žiaka SOU na žiaka SOŠ, t. j. nezasahuje do práv a postavenia zamestnanca, resp. zástupcov zamestnancov.

Úloha sa plní.

Úloha:

V súlade so Stanovami IOZ zabezpečovať zvýšenú ochranu členov a funkcionárov IOZ v pracovnoprávných vzťahoch a poskytovať im právne poradenstvo a pomoc, vrátane ich zastupovania pred súdom za podmienok určených v Poriadku právnej pomoci.

Zabezpečenie plnenia:

- vypracovať a v orgánoch schváliť Poriadok poskytovania právnej pomoci IOZ,
- v zmysle Poriadku poskytovania právnej pomoci IOZ odborový zväz bude zabezpečovať zvýšenú ochranu členov a funkcionárov IOZ a základných organizácií v pracovnoprávných vzťahoch a bude im poskytovať bezplatné právne poradenstvo a pomoc vrátane ich zastupovania pred súdom,
- IOZ vypracuje výklad najdôležitejších ustanovení Zákonníka práce pre potreby základných organizácií IOZ a členov IOZ v čase krízy,
- IOZ pre potreby kolektívneho vyjednávania na úrovni základných organizácií vypracuje meto-

dickú pomôcku pre uzatváranie PKZ. Súčasťou metodologickej pomôcky bude špecifikácia základných práv a povinností zamestnancov a odborových orgánov a zamestnávateľov so stručným komentárom pre uzatváranie PKZ.

Plnenie:

Vnútrozväzový predpis „Poriadok poskytovania právnej pomoci IOZ“ (ďalej len „Poriadok“) schválil Snem IOZ dňa 29. 04. 2009. Poriadok upravuje poskytovanie bezplatnej odbornej právnej pomoci a poskytovanie právneho zastupovania členom IOZ, základným organizáciám IOZ a funkcionárom IOZ v oblasti pracovného práva, nemocenského poistenia, sociálneho poistenia, náhrady škody, ktorá vznikla z pracovnoprávneho vzťahu, vrátane zastupovania pred súdom, v oblasti kolektívneho vyjednávania, ochrany práv zástupcu zamestnancov, výnimocne v oblasti trestného práva, metodickú a poradenskú právnu činnosť a legislatívne aktivity v rámci IOZ a v mene týchto subjektov koná.

Poskytovanie právnej pomoci členom IOZ, resp. ZO sa realizuje v rámci telefonických alebo písomných požiadaviek ZO IOZ alebo jednotlivých členov IOZ. V hodnotenom období IOZ riešil porušovanie zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a vnútorných predpisov zamestnávateľov priamymi rokovacími so zamestnávateľmi za prítomnosti zástupcu ZO IOZ, uzavretím dohôd

medzi zamestnancami a zamestnávateľmi, právnym poradenstvom pri zmene a doplnení kolektívnej zmluvy, odborným výkladom príslušných prepisov, riešením vecí na štátnych orgánoch a orgánoch miestnej samosprávy, priamou pomocou v konkurznom konaní, riešením výpovedí zamestnancov z titulu reorganizácie a racionalizačných opatrení zamestnávateľa a z titulu porušovanie pracovnej disciplíny, riešením problémov súvisiacich s prekážkou na strane zamestnávateľa, riešením problémov pri vytváraní flexikonta, riešením problémov súvisiacich so zmenou pracovného času a doby odpočinku a podobne.

IOZ vypracoval návrh dohody o hromadnom prepúšťaní, návrh dohody o plusových a mínusových hodinách, dohody podľa § 142 ods. Zákonníka práce, dohody podľa § 252c. Zákonníka práce a pod. IOZ úspešne riešil, resp. ďalej rieši:

- zastupovanie zamestnancov v konkurze spoločnosti BLOOMSBURY PACIFIC SLOVAKIA, a.s., kde zamestnanci so svojimi nárokmi sú už takmer uspokojení,
- za zamestnancov pripravil uplatnenie ich nárokov v konkurznom konaní v spoločnosti SAO, s.r.o. Lučenec a zabezpečil im vyplatenie mzdy a ďalších nárokov z garančného fondu,
- uplatnenie nárokov zamestnancov v konkurznom konaní Bardejovské pozemné stavby, a.s.,
- rokovačou a písomnou aktivitou a právnym usmernením prispel k náprave protiprávneho stavu v Banskobystrickej regionálnej správe ciest, a. s., čím zabránil možnému prepúšťaniu,
- viaceré právne problémy zamestnancov v spoločnosti SE Bordnetze-Slovakia, s.r.o. a Sungwo Hitech Slovakia,
- právne zastupovanie členov ZO IOZ napr. uplatnenie náhrady škody voči štátu Jozefa Hrončeka so ZO IOZ pri DPB, a.s. – Autobusy, pomoc pri riešení následkov dopravnej nehody p. Milana Virkina z Banskobystrickej regionálnej správy ciest, a. s., pracovnoprávne vzťahy, náhrady mzdy členov ZO IOZ Air Slovakia,
- dohodu podľa § 142 ods. Zákonníka práce medzi ZO IOZ Strabag, a.s., ZIPP závod Rajec a zamestnávateľom Strabag, a.s. ZIPP závod Rajec,
- dohodu podľa § 142 ods. Zákonníka práce medzi ZO IOZ Letisko Sliač a zamestnávateľom Letisko Sliač, a.s.

IOZ pravidelne vo svojom mesačníku SPEKTRUM uverejňuje pre potreby ZO a členov IOZ metodické výklady, usmernenia k uplatňovaniu Zákonníka práce, s dôrazom na pracovný pomer, mzdovú oblasť, BOZP, sociálnu oblasť, príklady z praxe:

- poskytovanie právnej pomoci členom IOZ a ZO IOZ podľa Poriadku poskytovania právnej pomoci IOZ,
- poskytnutie právnej pomoci členom IOZ ZO IOZ – dopravy autoopravárstva Lučenec,
- poskytnutie právnej pomoci členovi IOZ ZO IOZ DPB, a. s. p. Jozefovi Hrončekovi.

Výklad najdôležitejších ustanovení Zákonníka práce pre potreby základných organizácií IOZ a členov IOZ v čase krízy IOZ samostatne nevypracoval, nakoľko KOZ SR vydala publikáciu „Paragrafy do krízy“, ktorá rieši uplatňovanie jednotlivých ustanovení Zákonníka práce.

Metodická pomôcka pre uzatváranie PKZ bude pre potreby ZO IOZ vydaná v roku 2010.

Úloha sa plní.

Úloha:

Úloha spolupracovať so sociálnymi partnermi: zamestnávateľmi, zamestnávateľskými zväzmi, orgánmi štátnej správy a orgánmi územnej samosprávy pri riešení otázok pracovnoprávnych vzťahov.

Zabezpečenie plnenia:

- a) IOZ pri riešení otázok pracovnoprávnych vzťahov jednotlivých zamestnancov, resp. kolektívnych pracovnoprávnych vzťahov úzko bude spo-

lupracovať so sociálnymi partnermi, najmä zväzmi, resp. združeniami zamestnávateľov, zamestnávateľmi, územnými samosprávami, najmä VÚC, NIP a jeho zložkami. Túto spoluprácu bude rozvíjať najmä spoločnými rokovaniami zjednocovaním názorov a stanovisk pri riešení predmetných otázok, predkladaním spoločných návrhov na riešenie problémov, legislatívnych návrhov atď.

- b) IOZ v sledovanom období uskutočnil seminár o pracovnoprávnych vzťahoch, vymožitelnosti práva a BOZP za účasti zástupcov zamestnancov, zástupcov zamestnávateľov, štátnych orgánov a orgánov VÚC.

Plnenie:

Aktuálna problematika z pohľadu práva a právnych vzťahov podľa potreby bola riešená pred rokovaniami alebo pri vypracovaní stanoviska IOZ k doručeným písomným materiálom s dotknutými subjektmi, napr. otázky členov zo ZO správa a údržieb ciest boli riešené nielen so zamestnávateľmi, ale aj s príslušnými VÚC. Ďalej táto úloha bola realizovaná priamo so sociálnymi partnermi IOZ a to so ZSPS, ATOP, ZZ MHD, ZPCSS, ÚZCL, na odvetvových tripartitách stavebníctva, cestnej infraštruktúry, cestnej dopravy a civilného letectva na Ministerstve výstavby a regionálneho rozvoja SR a Ministerstve dopravy, pôšt a telekomunikácií.

IOZ nezorganizoval seminár o pracovnoprávnych vzťahoch, vymožitelnosti práva a BOZP za účasti zástupcov zamestnancov, zástupcov zamestnávateľov, štátnych orgánov a orgánov VÚC, ale úlohy ktoré mali byť obsahom tohto seminára boli riešené na odvetvových tripartitách, rokovaníach s VÚC za účasti zamestnávateľov, kde boli riešené konkrétne otázky týkajúce sa väčšieho počtu zamestnancov, resp. viacerých zamestnávateľov atď.

Úloha sa plní.

Úloha:

Aktívne sa podieľať na legislatívnom procese v oblasti pracovnoprávnych vzťahov, najmä Zákonníka práce, kolektívneho vyjednávania a všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich postavenie a právomoci zamestnancov.

Zabezpečenie plnenia:

- a) IOZ sa aktívne zapojí do legislatívneho procesu pracovnoprávnych predpisov v rámci KOZ SR a to v rámci pripomienkových konaní, ale i samotnej tvorby predpisov predkladaním vlastných návrhov a podnetov.
- b) Zástupcovia IOZ - zamestnanci, odborní špecialisti IOZ budú členmi príslušných komisií KOZ SR. c) IOZ vypracuje dotazník, podľa ktorého budú základné organizácie IOZ a členovia IOZ písomne e-mailom priebežne zasielať na IOZ pripomienky a návrhy týkajúce sa predpisov v oblasti pracovnej, sociálnej a v oblasti BOZP a ich uplatňovania v praxi. Tým si IOZ vytvorí databázu potreby legislatívnych zmien, ktoré budú po ich posúdení uplatňované v príslušnom legislatívnom procese.
- d) IOZ bude v spolupráci s KOZ SR presadzovať legislatívne zmeny, ktoré vymožitelnosť práva z pracovnoprávnych vzťahov.

Plnenie:

IOZ dáva stanoviska ku všetkým legislatívnym návrhom, ktoré sú mu doručené. Pritom vychádza z praxe a z aplikácie platných právnych predpisov. Pri tejto činnosti spolupracuje aj s iných odborovými zväzmi, napr. s OZ združenými v Asociácii odborových zväzov dopravy, pôšt a telekomunikácií. IOZ v roku 2009 spracoval a predložil stanoviská, pripomienky, návrhy k návrhom zákonom a ostatným právnym predpisom, správam, vnútorným predpisom zamestnávateľov atď. :

1. Návrh opatrenia MPS v R SR o sumách stravného
2. Návrh východísk rozpočtu verejnej správy na roky 2010-2012

3. Správa o plnení programu prípravy a výstavby ciest I. triedy na roky 2007 – 2010
4. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní
5. Návrh reformy odvodového systému, ktorý vypracovala Podnikateľská aliancia Slovenska
6. Nariadenie vlády SR, ktorým sa upravujú sumy dávok v hmotnej núdzi a príspevku na bývanie
7. Návrh Opatrenia MPS v R SR o ustanovení sumy rodičovského príspevku
8. Návrh Opatrenia MPS v R SR o ustanovení súm príspevkov na podporu náhradnej starostlivosti o dieťa
9. Stanovisko k návrhu zmeny Odmeňovacieho poriadku DPMK, a.s.
10. Stanovisko k Výnosu MDPT SR o obsahu dokumentácie o priebehu kurzov základnej kvalifikácie a skúšky
11. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č.168/1996 Z. z. o cestnej doprave
12. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č.595/2003 Z. z. o dani z príjmov
13. Návrh cestného zákona
14. Návrh Opatrenia MPS v R SR o úprave súm prídavku na dieťa a príplatku k prídavku na dieťa
15. Návrh nariadenia vlády, ktorým sa ustanovuje výška úhrady za užívanie vymedzených úsekov diaľnic, ciest pre motorové vozidlá a ciest I. triedy pre vozidlá 3,5 t
16. Návrh Opatrenia MVRR SR, ktorým sa dočasne zastavuje prijímanie žiadosti o poskytnutie podpory z prostriedkov ŠFRB
17. Nový projekt diaľnic a rýchlostných ciest – Doplnok č. 1
18. Návrh Európskeho zákonníka a sociálneho zabezpečenia
19. Návrh zmluvy o vzájomnej spolupráci pri pátraní po lietadlách a poskytovaní pomoci pri záchranných akciách v prípade leteckej nehody
20. Návrh zákona o dotáciách na rozvoj bývania
21. Návrh zákona č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch
22. Nový projekt diaľnic a rýchlostných ciest Doplnok č. 2
23. Návrh nariadenia vlády, ktorým sa ustanovuje výška sadzby mýta za užívanie vymedzených úsekov pozemných komunikácií
24. Návrh vyhlášky MDPT SR, ktorou sa vydáva Mýtny poriadok.

IOZ mal zastúpenie okrem členov orgánov KOZ SR prostredníctvom volených funkcionárov IOZ – jeden člen Predstavenstva a Snemu KOZ SR, štyroch členov Snemu KOZ SR, jedna členka Rozhodcovského senátu KOZ SR aj zastúpenie v poradných orgánoch KOZ SR prostredníctvom volených funkcionárov, resp. špecialistov IOZ : Právna komisia, Ekonomická komisia, Sociálno-právna komisia, Predstavenstvo Združenia BOZP, Komisia rovnosti príležitostí žien a mužov, Komisia vzdelávania, Rada mladých a Výbor dôchodcov.

V rámci vzdelávacieho seminára v Tatranskej Lomnici v novembri 2009 predsedovia ZO IOZ boli oboznámení o úlohe vypracovať dotazník pre ZO a členov IOZ, ktorý má slúžiť k lepšej, rýchlejšej vzájomnej komunikácii, k uplatňovaniu návrhov, vrátane legislatívnych z ich strany a zároveň boli vyzvaní na lepšiu legislatívnu spoluprácu. Dotazník pre legislatívnu činnosť IOZ bude realizovaný v roku 2010.

Úloha smerujúca k presadzovaniu zmien, ktoré zabezpečia zvýšenie vymožitelnosti práva bola priebežne plnená v rámci pripomienkovania legislatívnych návrhov. Nedostatkom naďalej bolo, že KOZ neoboznamuje OZ, ktoré pripomienky a návrhy v danom legislatívnom procese uplatnila.

Úloha sa plní.

36. ročník súťaže žiakov stredných odborných škôl z predpisov BOZP

Dňa 13. mája 2010 sa v priestoroch Strednej odbornej školy obchodu a služieb so sídlom v Trnave, na Lomonosovovej ul. č. 6, uskutočnilo súťažné podujatie – Celoslovenská súťaž žiakov stredných odborných škôl z vedomostí o predpisoch bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci so zameraním na oblasť stavebníctva. Išlo už o 36. ročník, ktorého organizátorom bol tak ako aj po iné roky *Integrovaný odborový zväz* (bývalý OZ STAVBA SR).

Zrod myšlienky zapojiť do preventívno-výchovných aktivít na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci učňovskú mládež v odvetvi stavebníctva siaha až do polovice 70-tych rokov minulého storočia. Podstatou tejto myšlienky bolo postupne získavať mladých ľudí, ktorí ešte nemajú žiadne praktické skúsenosti v ochrane zdravia svojho a svojich kolegov na pracovisku, pre prirodzené návyky na takúto ochranu a na rešpektovanie princípu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Aby si mladí zamestnanci boli toho vedomí, je žiaduce začať najprv teoretickou prípravou. Ako najvhodnejšia pre túto skupinu sa potvrdila forma súťaže. Nenáročnej súťaže, začínajúcej v triedach stredných odborných škôl (predtým učilíšť) a končiacей celoštátnym finále usporiadaným odborovým zväzom.

Po 36 absolvovaných ročníkoch možno jednoznačne potvrdiť, že myšlienka prevencie BOZP, neustále obohacovaná o motivačné prvky, svoje zábery splnila a v realizačnej podobe sa priblížila k cieľu, ktorým je predchádzať tragickým udalostiam pri výkone svojho povolania. Najmä keď štatistiky neustále zaznamenávajú početné prípady ťažkej a smrteľnej úrazovosti nielen zamestnancov, ale aj pripravujúcich sa žiakov na svoje povolanie.

Aktérmi tohoročnej súťaže boli trojčlenné súťažné tímy chlapcov – víťazov, ktorí sa umiestnili na prvých troch miestach vo svojich školách na školských kolách tejto súťaže a to konkrétne v Strednej odbornej škole stavebnej Kremnička Banská Bystrica, v Strednej odbornej škole Nitra, v Strednej odbornej škole obchodu a služieb Trnava a v Strednej odbornej škole stavebnej Emila Belluša Trenčín. Súťažiaci zo Strednej odbornej školy z Prievidze bohužiaľ na súťaž nestihli doraziť z dôvodu dopravnej nehody, ktorá sa stala na ceste do Trnavy v deň súťaže a ktorá ich na dlhý čas na tomto úseku zdržala. Takže z pôvodných 15 nahlásených žiakov sa súťaže zúčastnilo len 12. Žiaci súťažili každý sám za seba, bola to súťaž jednotlivcov.

Súťaž zo znalostí v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci nezoviedla ani po 36 rokoch. Síce aj táto súťaž je poznamenaná viacerými zásadnými zásahmi, ktoré súvisia so zmenami v systéme školstva, ale v základných princípoch je to stále súťaž orientovaná na prevenciu pri ochrane zdravia a predchádzaní pracovným úrazom na pracoviskách.

Súťaž pozostávala z dvoch kol:

1. časť – teoretická - bola zo všeobecných predpisov na zaistenie BOZP a bezpečnosti práce pri stavebných činnostiach, kde si každý súťažiaci vylosoval jednu zo 45 naučených otázok a odpovedal pred porotou. Na prípravu ako aj na odpoveď mali po 2 minúty. Každý člen poroty ústnu odpoveď ohodnotil počtom bodov od 0 – 5.

2. časť - praktická - pozostávala z praktických simulovaných situácií – žiakom bolo premietnutých 10 krátkych videofilmov NAPO a v časovom limite 2 minút na každý film mali stručne napísať, aké porušenia bezpečnej práce vo filme videli. Porota každú správnu odpoveď ohodnotila 1 bodom.

Porote predsedal dlhoročný zamestnanec odborového zväzu, aj keď už toho času na dôchodku Ján Rapan, ktorý túto súťaž roky pripravoval. Ďalšou členkou poroty bola MUDr. Ludmila Ondrejková z Úradu verejného zdravotníctva SR a tretím hlavným inšpektor trnavského inšpektorátu práce Mgr. Radovan Lehocký.

Ocenenia za súťaž jednotlivcov si prevzali títo žiaci:

Dominik Stražaj zo SOŠ Trnava 1. miesto (35 bodov)

Michal Škultéty zo SOŠ Banská Bystrica 2. miesto 34 bodov)

Andrej Blažek zo SOŠ Trnava 3. miesto (30 bodov)

Ceny pre týchto víťazov venoval popredný sponzor Inžinierske stavby, a.s. Košice. V ich mene ich odovzdala Ing. Katarína Hannelová, ktorá bola hosťom súťaže.

Tradične boli ocenené aj stredné odborné školy, ktorých reprezentanti v súčte získali najviac bodov. Výsledky sú nasledovné:

1. miesto SOŠ obchodu a služieb Trnava získala ročníkový pohár, putovný pohár a pochopiteľne diplom k tomu (89 b)

2. miesto SOŠ stavebná Banská Bystrica (83 b)

3. miesto SOŠ Nitra (72 b)

Sponzormi súťaže boli:

ČSOB

Inžinierske stavby, a. s. Košice

Váhovstáv – SK, a. s., Žilina

ZSPS

Upomienkovými (reklamnými) cenami prispeli

Holcim (Slovensko), a. s., Rohožník, IOZ a KOZ SR.

Veľké poďakovanie patrí škole, kde sa súťaž konala a to SOŠ obchodu a služieb Trnava – zainteresovaní zamestnanci pripravili súťaž po organizačnej stránke skvele, všetci účastníci súťaže sa cítili na pôde školy veľmi príjemne.

Prípravila: Iveta Kucová, ZIBP

Celkoví víťazi

SOŠ Trnava 1. miesto

SOŠ Banská Bystrica 2. miesto

SOŠ Nitra 3. miesto

Porota v akcii

Víťazná póza

VÝSLEDKY 36. ROČNÍKA CELOSLOVENSKEJ SÚŤAŽE ŽIAKOV SOŠ Z PREDPISOV BOZP – TRNAVA 13. MÁJA 2010

P. č.	Hodnotenie otázok		Súčet bodov celkom	Umiestnenie jednotlivcov	Stredná odborná škola	Umiestnenie školy	
	číslo otázky	A body					B body
1.	25	10	20	30	3.	SOŠ Trnava	1.
2.	13	3	22	25		SOŠ Trenčín	4.
3.	10	3	21	24		SOŠ Trnava	1.
4.	2	8	20	28		SOŠ B. Bystrica	2.
5.							
6.	12	11	17	28		SOŠ Nitra	3.
7.	36	15	20	35	1.	SOŠ Trnava	1.
8.	7	3	18	21		B. Bystrica	2.
9.	5	3	17	20		SOŠ Trenčín	4.
10.							
11.	23	0	17	17		SOŠ Nitra	3.
12.	1	7	20	27		SOŠ Nitra	3.
13.	20	6	19	25		SOŠ Trenčín	4.
14.	43	14	20	34	2.	B. Bystrica	2.
15.							

ZVÄZOVÍ INŠPEKTORI BOZP OZ PRI KOZ SR SA ŠKOLILI

Zvyšovanie odbornosti, profesionalizácia a trvalé vzdelávanie odborových inšpektorov BOZP sú základné ciele, ktoré si KOZ SR vytýčila pre kvalitné vykonávanie kontroly odborov nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci. Jednou z foriem ako sú tieto ciele plnené, je organizovanie doškolicích seminárov. Ich obsahom je okrem poskytovania informácií o novelizovanej legislatíve aj hodnotenie činnosti za predchádzajúce obdobie, výmena skúseností a poznatkov a závery i odporúčania pre ďalšie obdobie.

Aj preto odbor BOZP KOZ SR usporiadal v dňoch 19. až 21. mája seminár na širokú tému BOZP. Na seminári sa okrem odborových inšpektorov zúčastnili aj zástupcovia Národného inšpektorátu práce (NIP) a hlavní inšpektori práce z krajských inšpektorátov a tiež zástupca Úradu verejného zdravotníctva SR. Na seminári sa zúčastnili aj zástupcovia Českomoravskej odborej centrály. Prítomní bol aj prezident KOZ SR Miroslav Gazdík.

Príhovor generálneho riaditeľa NIP Ing. Andreja GMITERA poukázal na úspešné plnenie úloh vyplývajúcich z Dohody o spolupráci medzi NIP SR a KOZ SR.

Hlavný inšpektor IP Nitra Ing. Martin BARBARIČ poukázal na to ako inšpektoráty práce zabezpečujú uplatňovanie legislatívy BOZP a vyzdvihol aj posilnenie personálneho a technického vybavenia IP v tomto volebnom období.

Riaditeľ odboru NIP Ing. Karol HABINA poukázal na výsledky práce v roku 2009 v ktorom sa zvýšil počet kontrol oproti roku 2008 takmer o 50 %. Poukázal na uplatňovanie európskeho systému BOZP v SR. Pri realizácii kontrolnej činnosti bolo zistených najviac nedostatkov pri kontrolách vyhradených technických zariadení, vo vyplácaní miezd včas a v sociálnej legislatíve v doprave- prekračovanie denného limitu nepretržitého vedenia motorového vozidla. Za porušovanie predpisov BOZP bolo v roku 2009 uložených 1 074 pokút v celkovej výške viac ako 810 000 €. Poukázal na zámer NIP zvýšiť v roku 2010 edičnú činnosť a zámery legislatívnych návrhov v oblasti BOZP.

Rozbor činnosti odborej kontroly nad BOZP KOZ SR za rok 2009 v súlade s Jednotnou metódikou odborej kontroly nad BOZP uskutočnil pracovník oddelenia

BOZP pri KOZ SR Bohumil Bendík. V prezentácii zdôraznil podiel zväzových inšpektorov jednotlivých odborových zväzov združených v KOZ SR pri spracovaní záverov a odporúčaní obsiahnutých v správe. Zdôraznil nutnosť zasielania kvalifikovaných a odborných stanovísk v pripomienkovom konaní k jednotlivým dokumentom a predpisom BOZP.

Druhý deň doškolenia sa niesol v duchu prezentácie novej legislatívy v oblasti ochrany zdravia pri práci a to konkrétne zákon

č. 132/2010 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a súvisiacich predpisov /§11 zákona č. 124/2006 Z. z. o BOZP/, Vyhláška MZ SR č. 148/2010 Z. z. o podrobnostiach o účele, obsahu a rámcových programoch rekondičného pobytu.

Vyhláška MZ SR č. 135/2010 Z. z., ktorou sa mení vyhláška MZ SR č. 292/2008 Z. z., o podrobnostiach o rozsahu a náplni výkonu pracovnej zdravotnej služby uvedené témy od prednášala MUDR. Ľudmila ONDREJKOVÁ lektorka MZ SR. Bola tiež prerokovaná jednotná metódika pre výkon odborej kontroly nad BOZP v prepojení na Správu o činnosti odborej kontroly nad BOZP a informácie a úlohy z Európskych inštitúcií z oblasti BOZP.

Možno očakávať, že spoločné stretnutie odborových inšpektorov, zástupcov NIP a zástupcov ČMKOS, obsah, priebeh rokovania a prijaté závery i odporúčania pre nasledujúce obdobie zvýšia vplyv odborného tímu odborových inšpektorov ako špecialistov ochrany práce pri KOZ SR nielen v oblasti prípravy legislatívy a kontrolnej činnosti, ale aj vo zvyšovaní spoločenského povedomia verejnosti o existencii, právomociach a možnostiach dohľadu odborej kontroly nad bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci.

Ing. Konštantín Baláž, ZIBP IOZ RP Žilina

Keď sa dostaví problém...

ZO ŽIVOTA ZO

Ak nás zastihne v živote naozaj ťažké obdobie, až vtedy si vlastne uvedomíme, že je dobré, keď je kam ísť pre radu a pomoc. Príbeh zamestnancov AIR SLOVAKIA, spol. s r.o. sa rýchlo vyvíjal od požiadaviek riešiť pracovné podmienky až po situácie, ktoré prerástli do existenčných problémov. V októbri 2009 zamestnávateľ postupne prestal zamestnancom vyplácať mzdy a ich ďalšie nároky, a začala sa rozširovať špirála udalostí, ktorá dôkladne preverila schopnosť odborovej organizácie rýchlo sa zorientovať a nastúpiť neľahkú cestu hľadania riešení. Majiteľom AIR SLOVAKIA, spol. s r.o. je indický občan žijúci v Anglicku a manažment tvoria zahraniční pracovníci z rôznych častí Európy. Dá sa konštatovať, že na Slovensku platné pracovné právo je pre týchto ľudí veľmi okrajová záležitosť.

Intenzívna spolupráca výboru základnej organizácie a odborového zväzu postupne začala prepisovať naučené praktiky vedúcich pracovníkov AIR SLOVAKIA a utkvela predstava, že zamestnanci sú niekde na konci záujmu doznaná výraznej zmeny. Po veľmi skratových rokovaniach sme spoločne docielili, že informovanie zástupcov zamestnancov, prerokovanie a spolurozhodovanie odborovej organizácie vstúpili do života. Rastúca insolventnosť zamestnávateľa prinášala mnoho ďalších problémov. Zlé rozhodnutia výkonného riaditeľa, vyvolali dojem únosu lietadla a zo zamestnancov prepožičaných Albanian Airlines sa stali na určitý čas rukojemníci. Spravodajstvo v Albánsku tieto udalosti vykreslovalo naozaj hrozivo. Je zarážajúce, že nebol to manažment AIR SLOVAKIA, ale IOZ, kto ihneď kontaktoval Ministerstvo dopravy SR, Ministerstvo zahraničných vecí SR a riešil bezpečnosť zadržovaných zamestnancov v Albánsku. Vysvetlenie majiteľa AIR SLOVAKIA po návrate týchto zamestnancov domov bolo pre nás všetkých trpkou skúsenosťou. Výbor ZO IOZ AIR SLOVAKIA sú mladí ľudia a dokážu naozaj veľké tragédie zvládať s humorom, ale treba povedať že aj s veľkou precíznosťou.

V marci 2010 spoločnosť vstúpila do reštrukturalizácie. Tento krok bol ďalšou ťažkou skúškou a opäť sa potvrdilo, že cielavedomá skupina mladých ľudí vie prekonať prekážky. Kto sa stretol v praxi so zákonom o konkurze a reštrukturalizácii, mi dá za pravdu, že zlý zákon dokáže skomplikovať život až na hranicu beznádeje. Výbor ZO zorganizoval pracovnú skupinu, ktorá na odborovom zväze v spolupráci s IOZ pomáhala členom s prihláškami pohľadávok. Improvizované pracoviská vybavili svojimi notebookmi a pustili sa do komunikácie s členmi IOZ, ktorí sa zdržiavali kdekoľvek v Európe. Každý nezainteresovaný návštevník IOZ prechádzal po chodbe s nemým úžasom. Po viac ako týždni intenzívnej práce do večerných hodín boli pohľadávky členov IOZ sumarizované, doručené reštrukturalizačnému správcovi a na súd. Keď zoberieme do úvahy fakt, že zamestnávateľ vlastne ani nemal možnosť spolupracovať, pretože v tomto čase bol odpojený od elektriky a sťahoval sa do nových lacnejších priestorov a potrebné údaje sa dарило „doložiť“ vyslovene na poslednú chvíľu, splnenie podmienok zamestnancov ako veriteľov je pre odbory naozaj dobrou vizitkou.

Najväčším problémom však naďalej zostávalo, že ozdravenie spoločnosti bolo postavené iba na prísluboch. Podarilo sa dosiahnuť, že zamestnanci dostali marcovú mzdu, ale preto, že AIR SLOVAKIA mala pozastavené potrebné licencie a v lehotách nespĺňala podmienky kompetentných orgánov, vynáralo sa stále viac otáznikov. Prevádzka leteckej spoločnosti namiesto lietania, sa tretí mesiac sústreďovala iba na čakanie čo bude ďalej. Prebehlo veľa rokovaní odborov s manažmentom, uskutočnili sa schôdze odborárov, ktoré boli naozaj stretom rôznych názorov od podpory zamestnávateľa, až po okamžité súdne spory s cieľom položiť firmu. Situácia bola umocnená bezmála polročným dlhom nevyplatených nárokov zamestnancom. Ale ani v takejto kritickej pozícii odborári nepodľahli depresii a pokračovali v hľadaní optimálnych riešení.

V doterajšej praxi sme sa stretávali s názorom funkcionárov, že nemôžno čakať ocenenie odborárskej práce. Výbor ZO IOZ AIR SLOVAKIA tento mýtus prelomil a dotiahol veci tak ďaleko, že zamestnanci sa obracali a obracajú na predsedu ZO, alebo na členov výboru ZO aj vo veciach patriacich výlučne do kompetencií manažmentu. Ostáva len skonštatovať, že okamžite informácie o všetkom čo sa v spoločnosti udialo medzi odborními a vedením všetkými dostupnými prostriedkami všetkým členom, a to treba povedať, že táto základná organizácia je multinárodná, a členovia sa pohybujú po celej Európe, malo za následok vysoké uznanie odborovej práce všetkými zúčastnenými.

Koncom mája bola daná spoločnosť AIR SLOVAKIA spol. s r. o. do konkurzu a znovu sme na prahu dlhého radu udalostí.

Ján Kren, Regionálny koordinátor IOZ

Ako hodnotí udalosti predseda Výboru ZO IOZ AIR SLOVAKIA Petr Hvalčák

Keď sme sa rozhodli založiť odborovú organizáciu, našim cieľom bolo napraviť závažné chyby a nedostatky, ktorých sa voči zamestnancom dopúšťala časť vedenia spoločnosti. Rovnako sme chceli aby sa začali riadne dodržiavať vhodné pracovné podmienky, BOZP, normy v doprave a pod. Nik vtedy netušil, že sa pár mesiacov na to ocitneme takto v dramatickej a neskôr aj veľmi smutnej situácii. Nevyplatené mzdy priviedli mnohých zamestnancov na pokraj zúfalstva, do kolotoča existenčných problémov, s ktorými zápasíme dodnes. Riadne vyplatenú mzdu mnohí zamestnanci nevideli päť a viac mesiacov.

Keď sme sa ako výbor ZO IOZ, ktorého členom generálny riaditeľ AIR SLOVAKIA, spol. s r.o. svojím rozhodnutím nariadil ostať v Albánsku v kritickom období (ako to neskôr zdôvodnil, vraj aby boli odborári v centre udalostí), za dramatických okolností v januári vrátili späť na Slovensko, zdalo sa, že veci sa pohnú pozitívnym smerom. Že si generálny riaditeľ, ako aj majiteľ spoločnosti (otec generálneho riaditeľa), predsa len uvedomia závažnosť chýb, ktorými nielen že vystavili zamestnancov do nebezpečenstva, ale že plán na záchranu spoločnosti ktorý predstavili, aj naplnia. Nestalo sa. Zdá sa, že plán ozdravenia AIR SLOVAKIA, spol. s r.o. nielen že nebol postavený na reálnych

čísлах a pokladoch, ale že bol účelovo zavádzajúci.

Začiatkom marca bola spoločnosti schválená reštrukturalizácia. Keďže ale manažment obmedzil komunikáciu so zamestnancami a neskôr neposkytoval žiadne informácie o hľadani aktuálnej situácie, navyše sa zdržal s vyplatením mzdy, prišla na rad profesionálna pomoc IOZ. Nastali nekonečné rokovania, pátranie po pravdivých informáciách, hľadanie kompromisov a právne schodných riešení. Išlo o skutočne náročný kolotoč, ktorého cieľom bolo zabezpečiť zamestnancom pravdivé informácie, nedopustiť aby pracovali ďalšie mesiaca bez mzdy, a nájsť legálne formy záchranu spoločnosti. Výbor ZO spolu s J. Krenom, regionálnym koordinátorom a JUDr. L. Romanom, špecialistom právnikom vynaložil v tejto veci veľké množstvo úsilia. Sme presvedčení, že vedenie spoločnosti nekonalo tak, ako by malo, čo viedlo k ďalším a ďalším komplikáciám.

V tomto náročnom čase v priestoroch IOZ na Vajnorskej ulici 1 v Bratislave prebiehal viac ako týždeň náročný, no zaujímavý „projekt“ vyplnenia prihlášok pohľadávok do reštrukturalizácie. Okrem kancelárií sa priestory chodby na 7. poschodí budovy premenili na provízorne kancelárie. Výťahové dvere sa otvárali a zatvárali v intervaloch tak krátkych, ako často chodili ľudia hľadať radu, ako prihlášku vypl-

niť. Často sa totiž stávalo, že sa narazilo na také body, ktoré vďaka neprehľadnému správaniu zamestnávateľa komplikovali presné vyplňanie prihlášok.

Zároveň to bol ale čas, kedy sa zamestnanci, členovia základnej organizácie, ešte viacej zjednotili, mali trochu času prediskutovať ďalšie záležitosti a priamo na mieste konzultovať. Sme veľmi vďační, že IOZ nasadil toľko energie, poskytol a poskytuje pomoc, ktorú sme mnohí ocenili práve v tých najťažších časoch, keď sme nie len zápasili s dôsledkami (ne)konania spoločnosti v prospech zamestnancov, ale aj v čase, keď sme už museli hľadať individuálnu pomoc pre jednotlivcov. Niektorí zamestnanci totiž doteraz znášajú následky nevyplatených mzdy a dostali sa do takmer neriešiteľných situácií.

Myslíme si, že vďaka tomu si ľudia uvedomujú dôležitosť existencie takejto organizácie akou IOZ je. Enormné množstvo vykonanej práce je toho svedectvom. Toto cestovú vyslovujem poďakovanie všetkým funkcionárom a zamestnancom IOZ, ktorí spolu s nami riešili a riešia zásadné problémy zamestnancov AIR SLOVAKIA, spol. s r.o. Reštrukturalizačný správca 24. 5. 2010 podal návrh na konkurz a znovu je pred nami ťažká cesta uplatnenia si svojich nárokov. Bez pomoci odborov by sme ťažko prekonávali úskalia a nástrahy ťažko pochopiteľnej slovenskej legislatívy.

Príhovor ministra na rokovaní k dopadom finančnej a hospodárskej krízy

3. júna 2010

Na pôde MDPT SR sa začiatkom júna uskutočnilo pracovné rokovanie o dopadoch globálnej hospodárskej a finančnej krízy na odvetvie, zamestnávateľské subjekty a zamestnancov. Na rokovaní, okrem iného, zástupcovia zamestnávateľských zväzov a odborových zväzov pozitívne hodnotili sociálny dialóg v rezorte. Členom IOZ ponúkame časť z príhovoru ministra Ľubomíra Vážneho na aktuálnu tému

Finančná a hospodárska kríza mala aj priamy vplyv na dopravu. Podľa údajov Štatistického úradu SR tržby za vlastné výkony a tovar za odvetvie doprava a skladovanie medziročne (2009/2008) klesli o 13,6 %, z toho najvýraznejšie za leteckú dopravu o 24,1 % a za železničnú dopravu o 19,7 %.

S cieľom zmierniť dopady globálnej finančnej a hospodárskej krízy rezort dopravy sa zamerlal na poskytnutie návratnej finančnej výpomoci Železničnej spoločnosti Cargo Slovakia, a. s. a Železničiam Slovenskej republiky, na prípravu a realizáciu programov a projektov financovaných z rôznych zdrojov, na zrýchlenie čerpania eurofondov, na vypracovanie a schválenie koncepčných, legislatívnych a strategických materiálov, ktorých realizácia v oblasti dopravy a dopravnej infraštruktúry pomôže nášmu hospodárstvu, ako aj dopravným spoločnostiam.

Nosné projekty, ako sú výstavba diaľnic a rýchlostných komunikácií a modernizácia železničnej infraštruktúry, počas finančnej a hospodárskej krízy významne ovplyvnili výkon hospodárstva. Boli to pozitívne impulzy na oživenie dynamiky slovenskej ekonomiky a vyššiu tvorbu hrubého domáceho produktu.

K 26. 05. 2010 bolo pre Operačný program Doprava (OPD) schválených celkom 13 projektov (bez technickej pomoci), z toho 3 veľké projekty, ktoré boli schválené Európskou komisiou. Ide o nasledovné stavby: D1 Sverepec – Vrtišer, R1 Žarnovica – Šašovské Podhradie a ŽSR, Žilina – Krásno nad Kysou. Suma oprávnených nákladov na financovanie z OPD schválených projektov dosiahla úroveň 568,3 mil. Eur, čo predstavuje cca 15 % z celkovej alokácie programu. Uznesením č. 43/2008 vláda SR schválila prípravu nového terminálu na Letisku M. R. Štefánika Bratislava. V týchto dňoch sa dokončuje I. etapa výstavby nového terminálu.

Výstavba nadradenej dopravnej infraštruktúry formou PPP prináša celý rad výhod. Ide najmä o zvýšenie investičnej atraktívnosti krajiny a regiónu, mobilizačný efekt pre slovenskú ekonomiku v čase finančnej krízy ako aj pozitívny vplyv na dostupnosť zdrojov pre iné rozpočtové priority v období výstavby úsekov diaľnice D1 a rýchlostnej cesty R1.

Väčšina pozitívnych účinkov sa prejavuje v rovine tzv. celospoločenských prínosov. V prípade predmetných dopravných investícií ide o prínosy počas doby výstavby a prínosy po uvedení stavby do prevádzky. V priebehu výstavby prichádza k mobilizácii zdrojov a pracovných síl, čo znamená zníženie nezamestnanosti v danom regióne. Výstavbou nových diaľničných úsekov a úsekov rýchlostných ciest sa zvýši dostupnosť daného regiónu a tým sa zvýši aj jeho atraktívnosť pre prílev nových investícií. Prílev nových investícií sa taktiež prejaví vo vytvorení ďalších nových pracovných príležitostí v priemysle a v nadväzujúcich odvetviach. Realizácia výstavby nadradenej cestnej dopravnej infraštruktúry je teda silným nástrojom na odstraňovanie regionálnych rozdielov.

Postup prípravy diaľnic a rýchlostných ciest je v súčasnosti výrazne dynamizovaný. V roku 2010 bude ukončená príprava 64,2 km diaľnic a v priebežnej príprave bude ďalších 176,2 km. Rýchlostné

cesty budú pripravované v dĺžke 840,4 km, z toho bude 156 km pripravených na začatie výstavby.

Ku koncu mája 2010 je v prevádzke 387 km diaľnic a 225,4 km rýchlostných ciest, pričom od 2006 do 2010 bude do prevádzky odovzdaných celkovo 147 km diaľnic a rýchlostných ciest.

Vzhľadom na rozsah uskutočnených zmien, MDPT SR pripravuje nový cestný zákon, v ktorom bude riešený aj proces prípravy na základe poznatkov z ostatných krajín EÚ. Návrh nového zákona by mal byť predložený na rokovanie vlády do konca roka 2010.

Vzhľadom na finančnú krízu, sa dopyt po službách nákladnej dopravy dramaticky spomalil. Pozitívny vývoj možno hodnotiť práve v priemyselnej výrobe, ktorá veľmi úzko súvisí s nákladnou cestnou dopravou. Situácia v nákladnej cestnej doprave v súčasnej dobe sa dostáva do normálu, preprava tovaru /v tonách / v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2009 sa zvýšila o 26,7 %. Tiež dochádza k nárastu výkonov v nákladnej cestnej doprave / v tkm / o 15 %. V zamestnanosti ešte nedošlo k nárastu v porovnaní s rovnakým obdobím roku 2009.

Dopady finančnej a hospodárskej krízy sa začali prejavovať v leteckej doprave prudkým poklesom počtu cestujúcich, následne sa tieto skutočnosti preniesli aj do výsledkov hospodárenia letiskových spoločností, ktoré ovplyvňujú dodnes.

Najvýznamnejší dopad na spoločnosť Letisko M. R. Štefánika – Airport Bratislava, a. s. (BTS) má najmä bankrot leteckých dopravcov so základňami v Bratislave, ktorých tržby podiel na počte prepravených cestujúcich dosahoval v roku 2008 až 54 %. Okrem zníženia počtu cestujúcich (o 35 - 40 %) tento bankrot priniesol letisku aj ďalšie prevádzkové straty najmä v mesiacoch po ukončení prevádzky týchto spoločností a taktiež ďalšie finančné straty vo forme neuhradených pohľadávok. Celkový vplyv finančnej a hospodárskej krízy a najmä ukončenie prevádzky leteckých dopravcov so základňami v Bratislave sa odrazil v zrušení viacerých pravidelných destinácií, z ktorých 17 sa k dnešnému dňu nepodarilo nahradiť.

Hospodárenie Letiskovej spoločnosti Žilina, a. s. a Letiska Poprad-Tatry v priebehu roku 2009 bolo negatívne ovplyvnené celkovou finančnou a hospodárskou krízou. Dopady krízy sa prejavili celkovým poklesom výkonov v oblasti pravidelných liniek, obchodných letov a charterových letov. Zároveň nezanedbateľnou sumou sú pohľadávky, ktoré spoločnosti evidujú voči SkyEurope Airlines. Napriek okamžitým opatreniam k zníženiu prevádzkových nákladov, nie je možné pri prevádzkovaní letísk

znižovať náklady pod úroveň, kedy by bola ohrozená požadovaná miera bezpečnosti leteckej prevádzky.

V roku 2009 bolo zo slovenských letísk prepravených 2.127.321 cestujúcich, čo v porovnaní s rokom 2008 (kedy bolo prepravených 2.887.805 cestujúcich) predstavuje pokles o viac ako 26 %. V roku 2008 bolo len z bratislavského letiska prepravených 2 218 592, čo bolo viac ako za celé Slovensko v r. 2009.

Najväčší prepad zaznamenalo Letisko Piešťany – 80 % a Letisko Košice – 40 %. Letisko Bratislava skončilo rok 2009 s prepacom 23 %. Na Letisku Poprad-Tatry bol zaznamenaný prepad výkonov o 11 %. Letisko Sliac bolo od mája 2009 zatvorené pre rekonštrukciu vzletovej a pristávacej dráhy, v dôsledku čoho klesol počet prepravených cestujúcich o 97 %.

Letiskové spoločnosti zaznamenali významné dopady finančnej a hospodárskej krízy na prevádzkové ukazovatele a hospodárenie v roku 2009, ktoré pokračuje aj v roku 2010. Taktiež sa zhoršila platobná disciplína odberateľov, zvýšili sa pohľadávky, najmä podiel nevymožiteľných pohľadávok. Na pokles výkonov letísk mali vplyv aj problémy leteckých spoločností, ktoré vyústili do bankrotu dvoch našich dopravcov - leteckej spoločnosti SkyEurope Airlines, a. s., a Seagle air, a. s. Zo slovenského trhu odišli aj zahraničné letecké spoločnosti, napr. nemecká Lufthansa alebo maďarský Wizz air.

Slovenská ekonomika sa v prvom štvrtroku opäť vrátila k medziročnému rastu. Hrubý domáci produkt stúpil o 4,6%. Výsledky hospodárstva za I. štvrtrok 2010 mali pozitívny vplyv aj na dopravu. Podľa údajov Štatistického úradu Slovenskej republiky tržby za vlastné výkony a tovar za odvetvie doprava a skladovanie medziročne zvýšili o 3,2 %. Tržby za pozemnú dopravu, skladové a pomocné činnosti v doprave, poštové služby a služby kuriérov sa medziročne zvýšili. Tržby za vodnú dopravu a najmä za leteckú dopravu sa medziročne znížili. Výkony v civilnom letectve, okrem finančnej a hospodárskej krízy negatívne ovplyvnili aj bankrot slovenského dopravcu SkyEurope Airlines. Nepriaznivú situáciu v letectve v roku 2010 treba prekonať zvýšením kvality služieb a komfortu pre cestujúcich. V najbližších dňoch (9. júna 2010) má byť otvorený nový terminál pre cestujúcich na Letisku Bratislava. Nový terminál s príspevom manažmentu a zamestnancov letiska má predpoklady na zvýšenie kvality služieb a komfortu pre cestujúcich.

Nielen v leteckej doprave ale aj v nosných druhoch dopravy vyšším stupňom kvality poskytovaných služieb chceme dosiahnuť zvýšenie dopravných výkonov na Slovensku. Nárast dopravy a nárast počtu cestujúcich vytvára potrebu ešte vyššieho dopytu po dopravných službách. Aby sme mohli dosiahnuť vyššiu kvalitu v doprave a vyšší dopyt po dopravných službách na to potrebujeme kvalitnú dopravnú sieť. Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR naďalej bude zvýšenú pozornosť venovať k stabilizácii rastu výkonov v doprave, v oblasti elektronických komunikácií a v poštových službách, k zrýchleniu prípravy a implementácii projektov dopravnej infraštruktúry.

Marta Brodzianska

Zaujalo...

V časopise REVUE SONDY sociológ Jan Keller pozoruhodne vykresľuje situáciu na českej politickej scéne a keďže jeho názory sa dajú aplikovať aj v podmienkach Slovenska prinášame časť jeho názorového spektra.

Zamestnanci a odborári rozhodnú o svojom ďalšom osude...

Tri sociálne svety: Spoločnosť sa rýchlym tempom štepí na tri od seba sa vzdalujúce svety.

• **Hore je majetková a príjmová elita** – svet vyvolených uzatvárajúci sa do svojej exkluzivity.

Výška benefitov, ktorú títo ľudia legálnou i nelegálnou formou poberajú je nepredstaviteľná pre všetkých ostatných. Budujú z nich vily od Toskánska až po Saudskú Arábiu a zabezpečujú potomkov, ktorí už nikdy nebudú musieť pracovať.

• **Na opačnom póle, v suteréne spoločnosti, sú ľudia vylúčení z dôstojného života.**

Niektorí si za to môžu sami, iní sú v tom nevinní. Každá sociálna dávka a skromná pomoc, ktoré sa im dostanú, sú vydávané tými hore za príčinu obrovského zadlžovania nás a našich potomkov. Vzhľadom na objem vyplácaných dávok je to síce absolútny nezmysel, napriek tomu mnohí ľudia uveria.

• **Uprostred medzi oboma pólmi sú tí, ktorí ešte majú prácu.** V zásade si so svojimi príjmami vyčia a počas roka sú schopní dokonca našetriť si na lacnú dovolenku. Práve pre týchto ľudí sú benefity v podobe drobných zamestnaneckých výhod veľmi dôležité. Nie sú nijako závažné, avšak bez nich by sa mnohí mohli definitívne rozlúčiť s predstavou, že patria do strednej vrstvy. V situácii keď špičky najbohatších sa odtrhávajú od zvyšku spoločnosti a od záujmov národného štátu, zatiaľ čo tí najchudobnejší sa prepadávajú do sociálnej exklúzie, sú práve stredné zamestnanecké vrstvy poslednou zárukou toho, že demokracia a otvorené spoločnosti nie sú iba prázdny frázami. A práve tieto vrstvy sú dnes nenásytnosťou mocných ohrozené.

Tri základné podmienky stability: Aby mohla spoločnosť udržať svoju sociálnu súdržnosť musia byť splnené minimálne tri podmienky.

1. Pozícia horných vrstiev musí byť prijímaná ako legitímna. Pokiaľ neprevláda názor, že takzvané elitné vrstvy si svoje postavenie zaslúžili svojím výkonom a prínosom pre všetkých, podlamuje to dôveru v zvyšok spoločnosti. Ďalší a ďalší ľudia sa potom usilujú zneužívať príležitosti po vzore tých horných.
2. Stredné vrstvy musia mať pocit, že sú za svoje služby adekvátne odmeňované a že systém im prináša viac výhod než nevýhod. A ešte musia mať dôveru, že do budúca budú ich šance skôr stúpať, takže ich potomkovia budú lepšie zapracovaní než oni. Koľko radových zamestnancov a odborárov však má dnes taký pocit?
3. Spodné vrstvy musia dostať príležitosť sa opäť začleniť do spoločnosti. Prílišné zoštieňovanie

sociálneho štátu a okliešťovanie sociálnych práv spodné vrstvy o túto istotu pripravujú. Šíri sa v nich pocity zbytočnosti, vidina dôstojného života sa pre nich stráca v nedohľadne. Nie je známy žiadny iný spôsob, ako posilňovať súdržnosť spoločnosti, než na základe práv sociálneho občianstva. Kto tvrdí, že sociálny štát je príliš drahý, vlastne otvorene hlása, že demokracia je pre nás luxusom a na spoločnosť šanci pre všetkých jednoducho nemáme. Iba človek mimoriadne „zabedený“ (a nie je ich v politickej elite málo) nevidí, že vo svojich dôsledkoch nás takýto prístup môže stať mnohonásobok toho, čo všetky benefity odborárov dohromady.

Scenár sociálneho deklasovania: Uplynula už dosť dlhá doba a prebehlo dosť bombastických volebných kampaní a smutného povolebného vytriezovania, aby sme si mohli byť istí, aká alternatíva pred nami stojí. Politické strany bojujúce proti sociálnemu štátu, proti „neudržateľným výhodám“ zamestnancov, ktoré by odborárov najradšej hneď zrušili ako brzdú ekonomického pokroku, nás vedú do spoločnosti v ktorej prudko narastajú nerovnosti. Rozvíjajú sa predovšetkým v troch smeroch. Po prvé extrémne rastie nerovnosť medzi hrdkou úspešných podnikateľov a (často zahraničných) akcionárov a zvyškom spoločnosti. Súčasne s tým prudko a neodôvodnene narastá nerovnosť medzi riadiacimi pracovníkmi a radovými zamestnancami, ktorých príjmy stagnujú, alebo reálne klesajú. A nakoniec narastá nerovnosť medzi ekonomicky aktívnymi a tými, ktorí boli trvale či dočasne vylúčení z trhu práce.

Takýto vývoj má negatívne dopady na spoločnosť ako celok. Dochádza k šíreniu „pracujúcej chudoby“ a spolu s ňou sa šíria najrôznejšie formy takzvaných nových sociálnych rizík. Dokonca aj členovia stredných vrstiev prestávajú byť imúnni voči rizikám a neistotám, ktoré ešte pred nedávnom hrozili iba vrstvám spodným. V najnižších poschodiach stredných vrstiev sa pracovné podmienky a neistota zamestnania neraz približujú podmienkam, ktoré predtým poznali iba sezónni robotníci. Ostatným stredným vrstvám pritom hrozí, že sa stanú posledným sponzorom sociálneho štátu, bez toho aby z neho čerpali – pokiaľ neklesnú ešte nižšie – akékoľvek zabezpečenie. Výsledkom je takmer všeobecný sociálny prepád, ktorý nie sú schopní zmieriňovať zúfalo prefažené systémy sociálneho zabezpečenia. Zisky s akumu-

lujú v rukách malej hrdky privilegovaných a v čoraz väčšej miere odchádzajú z krajiny na kontá zahraničných majiteľov firiem a akcionárov. Malý počet sociálne úspešných sa od zvyšku spoločnosti oddeľuje a žije v strážených komunitách. Sociálna súdržnosť je v troskách.

Scenár sociálnej súdržnosti: V podmienkach silných tlakov globalizácie a v situácii, keď celé sektory národnej ekonomiky boli utlmené, bez toho aby sa cielavedome budovali odvetvia perspektívnejšie, bude obtiažne takýto scenár presadiť. Hrozí veľká sociálna polarizácia, kde na jednom póle figurujú tí, ktorí prešli do modernizovaného sektora služieb (najmä finančníctva a informatiky), na chudobnejšom póle zostávajú pracovníci priemyslu a veľká časť zamestnancov verejného sektora. Spolu s nimi sú odpisovaní chudobní pracujúci, dlhodobozamestnaní, neúplné domácnosti a veľká časť dôchodcov. Aj keď si sociálny štát udrží dostatočne silnú pozíciu, stále je tu hrozba, že nastane polarizácia medzi relatívne malou skupinou dobre chránených profesií schopných pokryť formou poistného svoje sociálne riziká a zvyškom populácie, ktorá ostane odkázaná iba na minimálne sociálne dávky. Nebude vôbec jednoduché tomuto problému čeliť. Ak však zvíťazia nepriatelia sociálneho štátu, bude problém sociálneho deklasovania širokých vrstiev neriešiteľný.

Ide o bytie zamestnancov: Z hľadiska sociálnej a politickej stability krajiny má kľúčovú úlohu postavenie zamestnaneckých vrstiev. Práve oni sú v ťažkom postavení. Súčasne silnie tlak na to, aby sa miernili vo svojich mzdových požiadavkách – v súkromných firmách kvôli konkurencieschopnosti, vo verejnom sektore pre zadlženosť štátu. Súčasne by však práve zamestnanci mali slúžiť ako posledný sponzor sociálneho štátu v situácii, keď sa najvyšším príjmovým skupinám a veľkým firmám darí znižovať daňovú záťažnosť a spodné vrstvy nemôžu byť vzhľadom k skromnosti svojich príjmov významne zdanené. Tu sa ukazuje hlavný nepriaznivý dopad tej skutočnosti, že najvyššie príjmové kategórie a veľké firmy sa od spoločnosti odtrhávajú a snažia sa vyvliecť z povinnosti prispievať na financovanie sociálneho štátu. Takýmto spôsobom totiž dokážu horné vrstvy dávkovať nenávisť stredných vrstiev k vrstvám spodným, čo sociálnu súdržnosť spoločnosti, ale aj možnosti demokratického vývoja fatálne ohrozuje.

Zdroj: www.e.sondy.cz
Preložil: G. Dudinský, krátené

Blahoželáme

V júni oslavujú narodeniny členovia a členky snemu odborového zväzu:

Stanislav Biroš, IS, a.s. závod 06 Prešov

Ján Hajčák, Stredná odborná škola, Košice

Ján Hasaj, Tatravit Svit-Socks, a.s. Svittex, s.r.o. Svit

Božena Chmeliarová, CEMENTÁREŇ, a.s. Lietavská Lúčka

Mgr. Peter Janko, OLO, a.s. Bratislava

Jozef Pompura, Stredná odborná škola stavebná, Banská Bystrica

SPEKTRUM

Mesačník pre členov a funkcionárov Integrovaného odborového zväzu. Vydáva IOZ SR.

Adresa redakcie: Vajnorská 1, 815 70 Bratislava, tel/fax: 02/55422764, e-mail: dudinsky@ioz.sk. Redaktor: Gabriel Dudinský.

Redakčná rada: Dušan Barčík, Marta Brodzianska – predsedníčka redakčnej rady, Gabriel Dudinský. Grafická úprava:

MA-Typ, Bratislava. Tlač: Interlingua, s.r.o., Hrachová 36, 821 05 Bratislava.